

Anden del

Dobbeltformer

Nogle ord kan staves korrekt på mere end én måde. Man kan fx skrive *remoulade* og *remulade*. I seks af ordparrene herunder er den ene dobbeltform stavet forkert. Sæt streg under de forkert stavede ord, og stav dem korrekt på linjerne.

mayonnaise	majonæse	faderen	fadren	krølf	krølf
grønssager	grønsager	barncykel	børncykel	edve	tre
hundrede	hundred	hæfte	hefte	fiskkutter	fiskkutter
kikke	kigge	overstatslig	overst	ressource	ressource

Komma

Sæt de kommaer, som mangler i teksterne 1-9.
Sætter du startkomma, skal det være konsekvent i alle teksterne.
Sætter du ikke startkomma, skal det være konsekvent i alle teksterne.

1. I 1950-erne var et fjernsyn stort og klodset og det havde en meget lille skærm.
2. Et fjernsyn kostede dengang så mange penge at kun få ejede et.
3. Farvefjernsyn var endnu ikke opfundet og man kunne kun se tv i sort-hvid.
4. Farvefjernsyn kom for alvor frem i 1970'erne og mange udskiftede deres sort-hvide fjernsyn.
5. Efterhånd som fjernsynet blev billigere og bedre og i dag er fladskærmen det sidste nye.
6. I de fleste familier hvor der er børn ser fjernsynet mange timer hver dag.
7. I dag betaler mange pris for en lyd når de ser tv.
8. Har man en pc kan man se tv på computeren.
9. Når jeg kommer hjem fra skole tænder jeg for fjernsynet.

Afskrivning med små og store bogstaver

I den følgende tekst er alle ord skrevet med store bogstaver, og nogle ord er skrevet hver for sig. Skriv teksten af, så den bliver korrekt.

I 1938 BLEV DER ARRANGERET ET LANDS SKUE I ANLEDNING AF 150-ÅRET FOR OPHÆVELSEN AF STAVNSBÅNDET. ALLE DRENGE OG MÆND VAR FØR 1788 BUNDET TIL DERES FÆLLES STAVN OG DEN GODS EJER, SOM DE HØRTE UNDER. DYRSKUET FANDT STED I KØBENHAVN.

Ordklasser

Hvilken ordklasse tilhører de understregede ord? Sæt kryds i skemaet

	substantiv/ navneord	adverbium/ biord	konjunktion/ forbundsord	preposition/ forholdsord	substantiv/ navneord	verbum/ udsagnsord
Folk <u>strømmede</u> til dyrskuets.						
Dyrskuets tiltrak <u>sig</u> opmærksomhed i hele landet.						
Flere hundrede heste, køer, svin og geder var udstillet.						
Men <u>også</u> mange <u>mindre</u> dyr deltog.						

“Ord med et ord”

Svar på spørgsmålene med ét ord. Husk at skrive rigtigt.

Hvad kaldes en person, der mishandler dyr? Dyrplager

Hvad kaldes et hospital for dyr? _____

Hvad kaldes en læge, der tilser dyr? _____

Orddeling ved linjeskift

Sæt X i ud for linjer, hvor orddelingen ved linjeskift er korrekt.

Høfeber, akut katar i næsens slimhinder. Kaldes også allergisk snue eller pollenallergi. Der kommer tyndtflydende slim fra næsen. Skyldes en allergisk reaktion på pollen for forskellige planters pollen. Ofte kommer der også betændelse i øjnene og slimhinder, så øjnene løber i vand. Høfeber kan også give feber. Den bedste behandling er, at personen, der har høfeber, så vidt muligt skal undgå pollen. Uden findes der medicin, der kan svække symptomerne.

Ret en tekst

Ret stavfejlene i teksten "Pollental"

Pollental

Pollen er blomsterstøv som overføres af vinden eller spredes med vand fra blomstenes støvknap til støvfang. Mange mennesker kommer over for pollen og får høfeber eller andre allergiske reaktioner. Som allergiker eller det om at undgå at være i nærheden af pollen i de perioder, hvor det frigøres fra planter og træer.

Punktum og sætningsled

Sæt punktum, og ret til begyndelsesbogstav.
Marker grundled/subjekt (x) og udsagnsled/verbal (o).

Radio og tv oplyser hver dag i sommerhalvåret om dagens pollental pollenmængden angives med et tal, som viser pollen pr. m³ luft per sekund. Der er opsat forskellige steder i landet, og de aflæses hver dag søndag den 21. juni bragte radio og tv disse pollental: birk 1, bynke 0, el 0, græs 66, hassel 0.

Anden del

Sammensatte ord

Sæt ordene sammen på den korrekte måde.

sport + taske =

_____

cykel + smed =

_____

sadel + taske =

_____

kæde + skærm =

_____

kvalitet + cykel =

_____

sikkerhed + cykel =

_____

motor + cykel =

_____

Punktum

Sæt punktum, og ret til stort begyndelsesbogstav.

Danmarks Cykelmuseum er det eneste cykelmuseum i Norden museum fra viser meget detaljeret cykel- lernes tekniske udvikling de har alle mulige modeller lige fra træcyklen "Væltepeteren" til nuti- dens mest kendte modeller cykelsamlingen omfatter over 150 cykler og et antal knallerter mest berømt er den ældste knallert fra 1903 samlingen viser også Dronning Louise og Kong Frederik d. 9.'s cykler

Flertal

Skriv ordene i ubestemt form

mountainbike

_____

katteøje

_____

cykelbud

_____

bagagebærer

_____

håndler

cykeleftersyn

fodbremse

cykelfirma

Ret en tekst

Ret stavefejlene.

Det kan være livsfarligt at ^{drikke} ~~drike~~ fx en flakse vodka på én gang. Man kan miste bevidstheden og kollapse, så åndedrætscenteret bliver lamet, eller man kan blive kvælt i sit eget kaste, hvis man ligger på ryggen. Hvis en kamerat bliver bevidstløs og ikke er til at vægge, selv om man rusker i ham eller hende, er det vigtigt, at han eller hun bliver inlagt på hospitalet til udredning.

Komma

Sæt de kommaer, som mangler i teksterne 1-4.
Sætter du startkomma, skal det være konsekvent i alle teksterne.
Sætter du ikke startkomma, skal det også være konsekvent i alle teksterne.

- Folketinget har besluttet at unge under 15 år ikke må købe alkohol.
- Nogle unge fortæller at de drikker sig fælle.
- Andre unge giver udtryk for at alkohol smager godt og derfor drikker.
- At forældrene skal hjælpe de unge med at omgås alkohol på en forsvarlig måde er noget som de fleste voksne er enige om.

Ordklasser

Hvilken ordklasse tilhører de understregede ord? Sæt krydset.

	adskiltiv/ rægsord	betædningsord/ ord	konjunktiv/ bindeord	pronomen/ stedord	præposition/ forholdsord	substantiv/ navneord	verbum/ udsagnsord
Når <u>man</u> drikker for meget alkohol, får man tømmermænd.							
Man får også tømme, <u>end</u> , når man blander øl/in og jus.							
Men også <u>de</u> dårligt humør kan være <u>de</u> tømmermænd.							
Den <u>bedste</u> måde at undgå tømmermænd på er at lade være med at drikke for meget.							

RETTEARK

DIKTAT 9

Har du været fuld?

<p>Første del</p> <p>a) Opgaven giver 45 point i alt.</p> <p>ligger sikker ser prøvet Sundhedsstyrelsen offentliggjort meget forhold andre fremgår yngre begynder risikerer senere havne ødelæggende vanskeligt bedøvelsesmiddel mister hæmninger reagerer langsommere styre bevægelser tilstand chancer kritiske situationer galt kører motorcykel knallert selv trafikanter under risiko</p>	<p>dræbt kører spirituspåvirkede enkelt trafikulykker desuden forbrug hverdagen problemer</p> <p>b) Opgaven giver 15 point i alt.</p> <p>unge storforbrugere af alkohol ikke tilfredse med deres liv. De føler, at de ikke er så glade som andre unge, og at de har dårligere helbred. De er også bange for, at de klarer sig dårligt i skolen. En anden påfaldende ting er, at disse unge har dårlig kontakt til voksne.</p> <p>Anden del</p> <p>Nationalitetstegn Opgaven giver 4 point i alt.</p> <p>finske finnes tyske tyske franske franskmand</p> <p>Punktum og sætningsled Opgaven giver 7 point i alt.</p> <p>hovedpine. Det lotinen. Alkohol maven. Det</p>	<p>giver (o) alkohol (x) skyldes (o) Det (x) irriterer (o) alkohol (x) giver (o) Det (x) Kun <i>ikke</i> sætningsled er korrekt sat, gives der 0 point.</p> <p>Det en tegn Opgaven giver 10 point i alt.</p> <p>best bestheden smet kvalt get kammerat vække indlagt udpumpning</p> <p>Komma Opgaven giver 4 point i alt. Bruges stærkt komma, skal de kommaer med – både (,) og (,). Bruges ikke startkomma, skal (,) ikke sættes.</p> <p>1. best 2. best (,) 3. best (,) alkohol, 4. best ... noget (,)</p> <p>er gives kun point, når <i>alle</i> tegn i en sætning er sat.</p> <p>Ø-klasser Opgaven giver 4 point i alt.</p> <p>man (pronomen/stedord) når (konjunktion/bindeord) årsag (substantiv/navneord) bedste (adjektiv/tillægsord)</p>
--	---	---

NOTATER:

Evt. 13-fejl

Om prøven i retstavning og 13-tallet, læs i Juste-
ret retstavningsprøve, Undervisningsministeriet,
Folkeskoleafdelingen 1998, side 9-10.
Generel rettevejledning kan læses i Vejledning
til prøverne i faget dansk på:
http://us.uvm.dk/grundskole/proeverogevaluering/documents/dansk_081106.pdf

Store og små bogstaver

I den følgende tekst er alle ord skrevet hver for sig og med store bogstaver.
Skriv teksten af, så den bliver korrekt.

H. C. ANDERSENS OMFATTENDE REJSE LIV BEGYNDTE, DA HAN SOM GANSKE UNG REJSTE MED POST DILIGENCEN FRA ODENSE TIL KØBENHAVN. SIDEN SKULLE HAN FÅ MANGE FLERE REJSE OPLEVELSER. I 1831 REJSTE DEN 26-ÅRIGE ANDERSEN TIL TYSKLAND OG I ÅRENE MELLEM 1840 OG 1857 FORETOG HAN REJSER TIL BL.A. ITALIEN, SVERIGE, PORTUGAL, SPANIEN OG GRÆKENLAND.

H.C. Andersens

H. C. Andersen på café

H. C. Andersen skriver om, da han første gang oplevede en café i ...

Nogle af ordene er nummereret og markeret (1) - (8). Skriv disse ord på linjerne med den stavemåde, der er korrekt i dag.

“... en aaben (1) **Træboutik** med (2) **Le...** ... Det var en C... andt om ved smaa Træborde sad (3) **Grækere** og Fremmede. Over Jue... d Kaffekanden, e... Grækerdreng rørte i den med en Pind, som han (4) **dreiede** med... Hænder, at Kaffen... de være lige tyk, og (6) **skjænkede** den saa kogende i Koppen - to Russiske Matroser (7) **dr...** dsede herinde til en skrækkelig Violin, som en gammel (8) **Græker** strøg.”

Uddrag af “En digters Bazar”, H. C. And

(1)	(5)
(2)	(6)
(3)	(7)
(4)	(8)